

Roger Palà

La nova dreta independentista catalana

Són aquí. Entre nosaltres. I ja no té cap sentit ignorar-los ni menystenir-los. El seu discurs, tot i ser minoritari, pren cada cop més rellevància i empudega el debat polític català. Primer semblaven només una anècdota de Twitter. Un comentari aïllat d'algun 'troll' passat de voltes en algun diari digital. Un exabrupte fora de to d'aquell 'enfant terrible' que fa de tertulià o d'opinador a la televisió o a la ràdio. Però ara ja són alguna cosa més. Han guanyat presència i —més important encara— influència. Veus rellevants —a les xarxes i als mitjans— els fan de cambra de ressonància. El seu discurs fa forat. D'un quant temps ençà, se senten forts. Al món bufen vents propicis als seus plantejaments. **Són la nova dreta independentista catalana.** Han arribat per quedar-se. I més val començar a prendre'n consciència.

La nova dreta 'indepe' és un corrent de fons que s'ha anat consolidant durant els últims 15 anys. Segueixen sent minoritaris i no representen el conjunt de l'independentisme, liderat socialment per l'Òmnium i l'ANC. Però ja no són una anècdota o una nota a peu de pàgina. Tot va començar amb l'autodenominat "independentisme transversal", una construcció ideològica i mediàtica elaborada des de la factoria d'idees de la Convergència masista durant la travessia del desert que va suposar el Govern tripartit. Davant la sobiranització creixent de la societat catalana, es tractava de **construir un imaginari 'indepe' que desbordés el discurs republicà i progressista de l'ERC de Carod-Rovira** per abraçar altres àmbits. CiU necessitava un vestit nou més adequat als nous vents que bufaven. Aquesta construcció ideològica, però, tenia també una cara fosca: els constants atacs contra ERC per la seva aposta del tripartit, des del DVD '**ConfidencialCAT**', impulsat per David Madí fins a webs anònimes com '**Tripartit Watch**'. Tot això ara sembla la prehistòria, però és fonamental tenir-ho present. Així va començar la nova dreta 'indepe' a lliurar la batalla de les idees.

Ressonàncies de l'alt-right' nord-americana

Aquesta mena d'accions van anar deixant un pòsit que, amb l'eclosió de les xarxes socials, va cristal·litzar en l'anomenat '**Camamilla Party**', emulant el 'Tea Party' dels neoconservadors nord-americans. Es tractava d'elaborar un discurs que aïllés ERC i arraconés el relat tradicional de l'independentisme, sovint associat a l'esquerra més transformadora. **"Ni de dretes ni d'esquerres, Catalunya", "Primer, la independència, i després ja ho veurem", "Espanya ens roba"**... Va anar, doncs, sorgint un grup més o menys organitzat d'agitadors, en alguns casos francitadors, en d'altres

teledirigits, sovint —o gairebé sempre— anònims. El seu objectiu: disparar contra tot allò que qüestionés l'hegemonia convergent en el relat independentista. Amb el pas del temps, aquest discurs va anar arrelant i proliferant també als mitjans, a partir de l'aparició i consolidació d'opinadors i articulistes afins. El sociòleg i expert en comunicació **Manuel Castells** explica com el moviment patriota conservador nord-americà ha utilitzat els seus propis mitjans de comunicació per generar una nova identitat i construir relat. "Són importants la gestió d'imaginari simbòlics i llenguatges expressius per afavorir l'autoreconeixement comunitari i uns nous codis identitaris".

Aquesta nova dreta populista i 'indepe' és l'evolució d'aquests grups, idees i marcs mentals. El fenomen ha mudat durant els últims temps i s'ha empeltat d'altres tradicions ideològiques. **Hi ha ressonàncies de l'anomenada 'alt-right' (dreta alternativa) nord-americana** en moltes de les accions i posicionaments d'aquest espai polític. Potser no trigarem a veure el lema estampat en alguna samarreta: **'Make Catalonia great again'**. La nova dreta 'indepe' és ara un espai polític que va més enllà dels partits polítics clàssics de la dreta catalana i que es va movent tant dins com fora del 'mainstream' mediàtic. Ja no és gens marginal. És un magma difús que mira d'influir en tots els partits independentistes, des del nou Partit Demòcrata fins a la CUP passant per ERC. I de vegades ho aconsegueix, potser sense que aquells que reproduïen el seu relat en siguin del tot conscients, fent entrar el seu nociu discurs de vena inflada per la porta del darrere. Aquesta reflexió, la feia **Aitor Carr**, una veu significada del món dels 'comuns', en un comentari a Facebook:

"Es parla molt de Mark Serra i Rahola. Però només són les cares visibles més cridaneres d'una corrent de fons creixent. És un espai polític que no es ceneix a un únic partit i que es podria anomenar "Nova dreta indepe". No és un espai marginal al debat polític català. És un magma difús que fa un ús intensiu de les xarxes socials (amb violència verbal inclosa), que no té un únic partit de referència si no que influeix en tots els partits indepes (tots). La seva obsessió és fer fora del debat públic català a aquelles persones i espais que no encaixen amb la seva visió maniquea (bons catalans vs espanyols dolents). Hi ha un nacionalisme espanyol agressiu, intolerant... clar que sí. Per sort la majoria de la gent n'és conscient quan el veu i el denuncia. No passa el mateix amb aquest sector del nacionalisme català i molta gent que denunciem el primer no ho fem prou amb el segon. I urgeix fer-ho entre tots i totes."

La nova dreta 'indepe' té un discurs esquemàtic, sovint contradictori i poc complex, que podria resumir-se en un únic punt: "Primer, la independència". L'existència de l'Estat espanyol i els seus greuges cap a la Generalitat són l'únic punt sobre el qual pivota el seu programa. **És el perfeccionament**

d'aquell relat de "tot és culpa de Madrid" que històricament havia construït la dreta catalana des dels temps de Pujol. No hi fa res que en moltes de les coses que són "culpa de Madrid" els catalans hi tinguem, també, una part de culpa menor o major. El seu relat menysté que la població espanyola també pateix les conseqüències de les polítiques socials, econòmiques o culturals dels governs del PP (o del PSOE). Sovint, **la nova dreta 'indepe' parla d'"els espanyols" com l'adversari polític** per referir-se a l'Estat espanyol, culpant així tots els ciutadans de l'Estat de les decisions del Govern de Rajoy contra la Generalitat o contra polítics catalans, malgrat que el PP només tinguin 7,9 milions de vots d'un total de 45 milions d'habitants. De vegades, i en una altra direcció, l'apel·latiu "espanyol" és emprat per la nova dreta 'indepe' per referir-se a ciutadans catalans. Per exemple: l'alcaldeessa espanyola. Això no és nou. També l'ERC de Carod-Rovira i de Puigercós va ser durament blasmada **per fer president l'"espanyol" José Montilla**.

Nacionalista, classista, racista, masclista... i sense control

La nova dreta 'indepe' és, per davant de tot, nacionalista. **De vegades també és classista, racista i masclista**. No està gens interessada a abonar el discurs independentista que, des del PSAN o Nacionalistes d'Esquerra fins a l'esforç dels últims anys d'ERC, de la CUP o d'entitats com l'Òmnium, ha maldat per compartir un projecte amb un accent especial per la sensibilitat social, la pluralitat cultural i, fins i tot, el reconeixement del castellà. La nova dreta 'indepe' no té el suport de la Convergència de tota la vida ni segurament tampoc dels sectors més propers al president **Carles Puigdemont**. Les seves formes no encaixen amb el tarannà moderat del pujolisme clàssic, ni amb els valors més oberts del nou PDeCAT, ni amb la tradició del catalanisme moderat de tota la vida. Fins i tot, es podria dir que aquesta nova dreta 'indepe' no encaixa amb el 'discurs ESADE' i neoliberal dels Mas-Colell o el sector negocis de la vella CDC. No tenen el suport orgànic de les 400 famílies. **Potser Convergència va abonar aquest discurs en el seu moment, però ja fa temps que no el controla a voluntat**. La nova dreta 'indepe' va per lliure. Busquen donar una imatge —sigui real o no— de moviment popular i de classes mitjanes treballadores allunyada de les elits de l'establishment'. Sovint són incòmodes a aquells que, en teoria, haurien de ser dels seus.

La nova dreta 'indepe' té un odi gairebé ancestral a l'esquerra progressista d'arrel barcelonina i a tot allò que faci olor d'herència del PSUC o del moviment llibertari. **Són l'antítesi del catalanisme d'arrel progressista de l'"un sol poble"**, que va empeltar lluita nacional amb lluita social durant l'antifranquisme. Per a la nova dreta 'indepe', la intel·lectualitat d'esquerres —en especial, la barcelonina— és l'establishment' pur i dur, igual que **Donald Trump** i els seus partidaris detesten els 'liberals' il·lustrats del Partit

Demòcrata i els intel·lectuals de Nova York. La nova dreta 'indepe' genera especial irritació en el món dels 'comuns'. Molta gent d'aquest espai es pot sentir relativament interpel·lada pels missatges més integradors del sobiranisme. Però la distància respecte a aquest món és total i absoluta. Diguem-ne, per dir-ho molt suaument, que no ajuden gens a seduir el món dels 'comuns' cap a les posicions independentistes.

De l'Obamafòbia a la Colaufòbia i el #PressingCUP

Si la nova dreta nord-americana ha fet de l'Obamafòbia el seu cavall de batalla, la nova dreta 'indepe' n'ha generat la seva pròpia versió: la Colaufòbia. La figura d'Ada Colau, alcaldessa de la capital catalana després d'un gir inesperat en les eleccions municipals de 2015, és l'alfa i l'omega de les obsessions de la nostra particular 'alt-right'. Ja fa mesos que aquests grups d'opïnadors i activistes de Twitter focalitza les seves accions més explícites en qüestionar la política i la figura de l'alcaldessa de Barcelona. S'han pogut detectar accions coordinades d'aquests entorns en el recent episodi de l'acció artística dels carrets de la compra feta per uns estudiants de belles arts al Fossar de les Moreres, però també es van veure ja amb les crítiques al pregó de l'escriptor Javier Pérez Andújar o arran de **l'exposició d'un vell monument de Franco** davant del Centre Cultural del Born. No hi fa res que Colau votés 'sí-sí' el 9-N. No hi fa res que defensi el referèndum. La nova dreta 'indepe' n'ha fet l'ase dels cops.

Però la nova dreta 'indepe' no solament té els 'comuns' i Colau al punt de mira. Els propagadors d'aquest relat no dubten a disparar amb metralla contra aquells qui, dins del camp de l'independentisme, tenen la intenció de sortir del guió. Ho vam veure amb especial cruesa durant els tres mesos d'interinatge polític posterior al 27-S, amb les negociacions entre Junts pel Sí i la CUP sobre la investidura d'Artur Mas. Va popularitzar-se llavors a les xarxes el concepte #PressingCUP, i aquesta organització va ser titllada de poc menys que d'agents del CNI. **Perquè, d'agents del CNI, la nova dreta 'indepe', en veu molts.** A tot arreu. A cada cantonada.

La nova dreta 'indepe' té també un fort contingut misogin, que s'expressa sovint en el seu odi contra Colau (diuen "la" Colau, sempre amb l'article davant) o contra Anna Gabriel (**una "puta amargada"**). Però no solament: sovint els opïnadors de referència d'aquest espai esgrimeixen plantejaments obertament masclistes en importants tribunes als grans mitjans de comunicació catalans (de vegades, fins i tot de mitjans públics). Una actitud que s'ha anat normalitzant i que sovint es menysté, assumint-la com la inevitable sortida de to de "l'enfant terrible". **Molt a prop de la nova dreta 'indepe' hi ha una corrua important de veus inspirades per Salvador Sostres.** Aquesta mena de comentaris masclistes, els hem sentit

de boca d'**Enric Vila** o de **Bernat Dedeu**. Aquest darrer **encapçala una candidatura** a la presidència de l'Ateneu Barcelonès.

La nova dreta 'indepe' és minoritària i no representa el corrent central de l'independentisme. Això, cal tenir-ho clar i repetir-ho allà on no faci falta. Fins ara, l'independentisme ha optat per menystenir, silenciar o no donar importància a aquesta mena d'actituds. Ho ha fet perquè la dreta espanyola és la primera interessada a propagar el discurs que els independentistes (o directament "els catalans": també hi ha una 'alt-right a Espanya) són totalitaris, d'extrema dreta o directament nazis. **Però ha arribat l'hora de dir prou.** Fer veure que no existeix o ignorar-ne l'existència no farà que desaparegui per art de màgia. I han de ser els mateixos 'indepes' els primers a arremangar-se i denunciar-ho. Durant els últims anys s'ha demostrat que ignorar el problema no hi ha posat fi, sinó que el discurs de la dreta 'indepe' s'ha consolidat i ha fet forat. Per això és imprescindible començar a plantar-hi cara, donant forma a un discurs que s'empelti de la tradició social i inclusiva del catalanisme progressista i de l'esquerra independentista. L'independentisme s'hi juga molt.

[Fuente: del blog del autor en elcritic.cat]

22/2/2017